
Goliáš oloupen – člověk jest vykoupen

Asi znáte rčení „Dostal se do toho jako Pilát do kréda“ a víte, co to znamená. Ale víte, jak se dostal Goliáš do Narodil se Kristus Pán? Přesně to neví nikdo. Mám na to svou teorii, už nevím, co z ní jsem někde vyčetl a k čemu jsem došel sám. Ta teorie zní takto:

Píseň je poprvé zapsaná ve Franusově kancionálu z r. 1505. Nejprve je jeden řádek not (tehdy se známé písně nenotovaly celé, ale pouze jejich začátek, někdy jen načrtnutých 4-5 not na okraji), pod ním text latinský a pak český. Latinský a český text jsou prakticky totožné a v obou je Goliáš (Goliath prostratur – Goliath oblúpen). Nápěv má jiný rytmus, než jak píseň zpíváme nyní; v dnešní notaci by byl zapsán v 6/8 taktu.

Z rytmu písně a z toho, že píseň zřejmě byla původně latinská, můžeme se znalostí tehdejší doby usuzovat, že píseň vznikla v církevním prostředí minimálně 100 let předtím, než byla ve Franusově kancionálu zapsaná. A předpokládat, že tam původně nebylo „Goliáš oloupen“, ale „Beliáš oloupen“. V době Pána Ježíše nazývali Židé jménem „Beliar“ -počeštěno Beliáš- Satana, Dábla. Slova *Satan, Dábel je oloupen, veselme se, člověk jest vykoupen, radujme se!* jsou naprosto logická a srozumitelná.

Klerikové věděli, kdo je to Beliáš, jenže to nevěděli prostí lidé, kteří píseň zpívali česky. Tak si Beliáše změnili na Goliáše, kterého dobře znali z populárního příběhu o slavném vítězství mládenečka Davida nad obrem. A přešlo to i do latinského textu.

Když budeme zpívat naši vánoční hymnu, ať ve chvíli, kdy ústa budou vyslovovat *Goliáš oloupen*, naše mysl říká: Kristovým narozením je *Beliáš-Dábel-Satan oloupen, člověk jest vykoupen* a opravdu *veselme se, radujme se!*

Karel Cikrle